

INGLIZ TILI SO‘ZLASHUVIDA MODAL FE‘LLARINING QO‘LLANILISHI

Tojimurodova Xurshida Rashidovna
Termiz davlat pedagogika instituti talabasi
tojimurodovaxurshida@gmail.com
+998915101209

Annotatsiya: Mazkur maqola ingliz tili so‘zlashuvida modal fe’llarning qo‘llanilishi va ularning gapdagi funksiyalarini o‘rganishga bag‘ishlangan. Modal fe’llar orqali majburiyat, ruxsat, ehtimollik, imkoniyat, maslahat va qobiliyat kabi holatlar ifodalanishi mumkinligi ko‘rsatiladi. Maqolada must, can, may, might, should, va have to kabi modal fe’llarning turli kontekstlarda qo‘llanilishiga diqqat qaratilib, ularning semantik farqlari tahlil qilinadi. Xususan, modal fe’llarning majburiyat, ehtimollik va maslahat berishdagi roli misollar yordamida tushuntiriladi. Maqola ingliz tilini o‘rganayotganlar uchun modal fe’llarning amaliy ahamiyatini yoritib beradi.

Kalit so‘zlar: Ingliz tili, modal fe’llar, majburiyat, ehtimollik, ruxsat, maslahat, qobiliyat, so‘zlashuv nutqi, grammatik tahlil, fe’l qo‘llanilishi

Kirish:

Ingliz tili grammatikasida modal fe’llar muhim o‘rin egallaydi va ularning to‘g‘ri qo‘llanilishi so‘zlashuvni yanada boyitadi. Modal fe’llar, xususan, majburiyat, ruxsat berish, ehtimollik, maslahat, va qobiliyat kabi holatlarni ifodalashda keng ishlatiladi. Bu maqolada ingliz tilidagi asosiy modal fe’llarning qo‘llanilishi tahlil qilinadi va ularning turli kontekstlarda qanday ishlatilishi ko‘rib chiqiladi.

Modal fe’llar haqida umumiy tushuncha:

Modal fe’llar o‘zining to‘liq fe’l bo‘lmagan xususiyatlari bilan boshqa fe’llardan farq qiladi. Ular, asosan, asosiy fe’l oldidan kelib, gapdagi ma’nomani bildiradi. Ingliz tilida eng ko‘p qo‘llaniladigan modal fe’llar quyidagilardan iborat:

Must – majburiyat yoki qat’iy zaruratni ifodalaydi.

Can – qobiliyat yoki ruxsat berishni bildiradi.

May – ehtimollik yoki ruxsatni ifodalaydi.

Might – zaif ehtimollikni ifodalaydi.

Should – maslahat berishda ishlatiladi.

Have to – tashqi majburiyat yoki zaruratni bildiradi.

Ought to – maslahat berishda ishlatiladi.

1. Majburiyat va zaruratni ifodalovchi modal fe’llar:

Must va have to modal fe’llari majburiyatni ifodalaydi, lekin ularning qo‘llanilishi kontekstga qarab farqlanadi. Must ichki majburiyatni bildirsa, have to tashqi majburiyatni anglatadi. Masalan:

You must finish your homework before dinner. (Ichki majburiyat)

I have to go to the meeting tomorrow. (Tashqi majburiyat)

2. Ruxsat va taqiqlash:

Ruxsat berish va taqiqlashni ifodalashda can, may, va mustn't modal fe'llari ishlatiladi. Can kundalik suhbatda ruxsat berishda keng qo'llanilsa, may rasmiyroq shakldir.

You can use my phone. (Ruxsat berish)

May I come in? (Rasmiy ruxsat so'rash)

You mustn't smoke here. (Taqiqlash)

3. Ehtimollik va imkoniyat:

Ehtimollikni ifodalashda may, might, can va could qo'llaniladi. May va might biror voqeaning sodir bo'lish ehtimolini bildiradi, lekin might zaifroq ehtimolni ko'rsatadi.

It may rain later. (Kuchliroq ehtimol)

It might rain later. (Zaifroq ehtimol)

4. Maslahat berish:

Should modal fe'li maslahat berish va tavsiyalarni ifodalash uchun ishlatiladi. Bu so'zlashuvda birovga yo'l-yo'riq ko'rsatish yoki qandaydir ishni qilishni tavsiya etishda qo'llaniladi:

You should eat more vegetables. (Maslahat)

He should see a doctor. (Tavsiya)

5. Maslahat:

Ought to modal fe'li majburiyat, maslahat yoki ehtimolni ifodalashda ishlatiladi:

You ought to visit your parents more often. (Maslahat berish)

He ought to be here by now. (Ehtimol)

Xulosa:

Modal fe'llar ingliz tili so'zlashuvida asosiy rol o'ynab, so'zlashuv va yozuv nutqiga nozik ma'no qo'shadi. Ularning to'g'ri qo'llanilishi, nafaqat, tilni boyitadi, balki muloqotni yanada samaraliroq qiladi. Shu bois, modal fe'llarning o'rganilishi va amaliyotda qo'llanilishi ingliz tilini o'rganayotganlar uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Murphy, Raymond. English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019.
2. Swan, Michael. Practical English Usage. Oxford University Press, 2016.
3. Leech, Geoffrey, and Jan Svartvik. A Communicative Grammar of English. Routledge, 2002.
4. Quirk, Randolph, et al. A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, 1985.
5. Eastwood, John. Oxford Guide to English Grammar. Oxford University Press, 1994.
6. Palmer, Frank R. Modality and the English Modals. Longman, 2001.